

АКУШЕРСТВО І ГІНЕКОЛОГІЯ

БАКШЕЄВ М.С. - АКУШЕР-ГІНЕКОЛОГ, ВЧЕНИЙ, ПЕДАГОГ, ОРГАНІЗАТОР ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

(до 25 річниці з дня смерті)

Венцовський Б.М., Ганич М.М., Сольський Я.П., Степанківська Г.Ж., Коломийцева А.Г.*Національний медичний університет ім. О.О.Богомольця; Науково-дослідний інститут ПАГ АМН України, м.Київ; Ужгородський державний університет, м.Ужгород*

В особі М.С. Бакшеєва вдало поєдналися талант клініциста, видатного вченого, чудового педагога, великого гуманіста і патріота, виняткової здібності організатора охорони здоров'я.

Микола Сергійович Бакшеєв народився в простій трудовій сім'ї 01.05.1911 року в с.Стариково, нині Шебекинського району, Белгородської області. Був здібним юнаком, успішно здобув середню освіту. Далі продовжив навчання в Харківському медичному інституті, який закінчив у 1933 році.

Недоспаними ночами, нелегкою кропіткою сумлінною працею набував досвід та інтуїцію спеціаліста молодий акушер-гінеколог, працюючи після закінчення вузу лікарем в м.Караганді.

Як здібного і перспективного науковця М.С. Бакшеєва, запрошують на роботу в рідний вуз. У 1943—48 роках працює асистентом кафедри акушерства і гінекології Харківського медичного інституту, а з 1948 до 1950 року - доцентом Львівського медичного інституту.

Багатотисячний колектив Ужгородського державного університету береже добру згадку про сумлінну творчу працю Бакшеєва М.С. на медичному факультеті, про організацію ним в 1950 році кафедри акушерства і гінекології, про плідну працю на посаді декана медичного факультету (1957-1959).

Висока ерудиція вченого і лікаря-практика, чуйного колегу, чудового наставника молоді, принесли йому заслужену шану і авторитет серед колективу університету та всіх закарпатців. Тут він виріс як вчений, захистив в 1950 році докторську дисертацію «Застосування граміцидину в акушерсько-гінекологічній клініці».

М.С. Бакшеєв в 1950 році організаційно оформив та очолив Закарпатське обласне наукове медичне товариство, яке зіграло важливу роль в фаховій підготовці кваліфікованих акушерів-гінекологів. Багато акушерів-гінекологів області пройшли його школу. Під керівництвом М.С. Бакшеєва в стінах УЖДУ були захищені перші кандидатські дисертації (Ю.Ю. Бобик, М.М. Ганич), розпочаті наукові дослідження по акушерських кровотечах, пізніх токсикозах, аномаліях родової діяльності.

Одним з винятково важливих завдань охорони здоров'я Закарпаття було вирішення проблеми ендемічного зобу. Комплексне вивчення цієї патології (О.В. Фединець, М.С. Бакшеєв, В.Л. Хенкін, В.М. Сличенко, С.І. Добош, І.А. Мігунов, М.М. Ганич), сприяло накресленню науково обгрунтованих заходів, реалізація яких привела до повної ліквідації зобної ендемії в області.

Великі організаторські здібності та талант науковця М.С. Бакшеєва особливо рельєфно виявилися під час подальшої роботи з вересня 1959 року головним акушером-гінекологом Міністерства охорони здоров'я УРСР та завідуючим кафедрою акушерства-гінекології Київського медичного інституту (1959-1974).

Однією з найважливіших проблем, яка всебічно вивчалась М.С.Бакшеєвим та його учнями, були маткові кровотечі. Особливої уваги було привернуто кровотечам, які виникають в наслідок попадання навколоплодових вод в материнський організм та обумовленою з цим гіпо- афібриногенемією. Адже М.С. Бакшеєв вперше в Україні (1960) констатував смерть жінки від емболії амніотичною рідиною.

**Професор Бакшеев Микола Сергійович
(1911-1974)**

Діагностика, профілактика і терапія кровотеч при цьому ускладненні знайшли сучасне висвітлення в монографії М.С. Бакшеєва і А.С. Лакатоша «Емболія навколоплодовими водами» (1965).

По акушерським кровотечам були проведені чисельні семінари, наради, наукові конференції, видані змістовні методичні листи, монографії, написані дисертації.

Досвід українських вчених по боротьбі з ускладненнями при масивних акушерських кровотечах підсумований в тематичному збірнику під редакцією М.С. Бакшеєва «Терминальные состояния в акушерстве и гинекологии» (1965).

Особливої уваги заслугове монографія М.С. Бакшеєва «Маточные кровотечения в акушерстве» (1966), в якій приведено спостереження автора та керованого ним колективу по кровотечах в послідовому та ранньому післяродовому періодах, пропонуються аргументовані рекомендації по зупинці кровотечі та виведенню хворих з важкого стану після крововтрати. Ця монографія стала настільним порадином для акушерів-гінекологів.

Фундаментальні дослідження М.С. Бакшеєва та його учня О.Т. Михайленко по регуляції родової діяльності були представлені в програмній доповіді на VII Міжнародному конгресі акушерів-гінекологів (1973) і знайшли широке визнання як вітчизняних, так і зарубіжних вчених.

Актуальним і перспективним питанням практичного акушерства є внутрішньоутробна гіпоксія плода. Під керівництвом М.С. Бакшеєва глибоко вивчені питання патогенезу, ранньої діагностики, лікування та профілактики внутрішньоутробної гіпоксії плода, запропоновано ефективні способи реанімації новонароджених (Г.К. Степанковська, Б.М. Венцовський, А.С. Лявинець).

Серед гінекологічної патології основна питома вага припадає на хронічні запальні процеси. Завдяки впровадженню в практику запропонованого М.С. Бакшеєвим і потім удосконаленого Г.К. Степанковською комплексного методу лікування досягнуто відчутних результатів при лікуванні та реабілітації хворих з цією важкою патологією.

Велику увагу було повернуто М.С. Бакшеєвим проблемі пізніх токсикозів вагітних. По ініціативі і підтримці М.С. Бакшеєва на теренах України вченими були використані багаточисельні дослідження по етіології патогенезу, діагностиці, лікуванню та профілактиці пізніх токсикозів (Б.М. Венцовський, В.І. Грищенко, А.Г. Коломийцева). Це не могло не вплинути на значне зниження материнської та перинатальної смертності при цій патології.

М.С. Бакшеєв розробив та запровадив в широку медичну практику ефективний комплексний метод диференційованого лікування різних стадій важкості пізніх токсикозів, що було ним викладено в офіційних методичних листах Міністерства охорони здоров'я.

Заслужують на увагу апробовані високоефективні схеми лікування раку яєчника (А.О. Бакшеєва, Л.П. Даниленко), що призвело до збереження життя багатьом тисячам хворих.

М.С. Бакшеєв був ініціатором створення республіканського центру діагностики та лікування хоріонепітеліоми, чіткої системи організації дитячої гінекології, кабінетів планування сім'ї та патологічного клімаксу.

Завдяки невтомним старанням М.С. Бакшеєва в Україні була створена велика школа акушерів-гінекологів з перспективним і прогресивним напрямом в науці, практиці і педагогіці. Багато уваги привертало підготовці практичних і наукових кадрів акушерів-гінекологів. Під його керівництвом підготовлено 20 докторів і 52 кандидатів наук. Хіба ж можна не згадати, що як чудова людина, чуйний старший наставник, М.С. Бакшеєв завжди знаходив підхід до серця кожного з своїх учнів, допомагав долати труднощі в роботі і житті.

За наукові здобутки, які збагатили медичну науку і практику охорони здоров'я дослідженнями першочергового значення та активну підготовку висококваліфікованих науковців і лікарських кадрів, М.С. Бакшеєва обрано членом-кореспондентом АМН СРСР (1966), відзначено двома преміями АМН СРСР (1972) та АН УРСР (1976).

М.С. Бакшеєв проводив велику громадську діяльність. Був головою правління українського товариства акушерів-гінекологів, членом президіуму та заступником голови Всесоюзного товариства акушерів-гінекологів, заступником головного

редактора журналу «Педіатрія, акушерство і гінекологія», членом редколегії журналу «Акушерство і гінекологія», співавтором великої медичної енциклопедії, членом Президії Вченої ради Міністерства охорони здоров'я України.

В розквіті творчих сил, енергії, нових планів і натхнень, 25 років тому назад, 3.10.1974 року обірвалось кипуче життя М.С.Бакшеєва...

Таким назавжди залишається для нас талановитий за покликанням професор-лікар М.С. Бакшеєв - чуйна Людина, виняткових моральних якостей, безмежно відданий нашому народу і високим ідеалам обраної професії.